

MUISTILISTAT VIITTOMAKIELELLE TULKATUN TOTTELEVAISUUSKOULUTUKSEN OSAPUOLILLE

Tämä tietopaketti on koottu tulkkausalan opinnäytetyön tuloksista. Opinnäytetyössä selvitettiin tottelevaisuuskoulutusta viittomakielelle tulkkauksen näkökulmasta. Opinnäytetyössä tarkasteltiin tottelevaisuuskoulutusta viittomakielentulkin, viittomakielisen koiraharrastajan ja tottelevaisuuskoulutuksen kouluttajan näkökulmista. Selvityksen pohjalta koottiin tietopaketti, joka sisältää muistilistat kaikille kolmelle osapuolelle. Muistilistoja voi hyödyntää valmistautuessaan viittomakielelle tulkattuun tottelevaisuuskoulutukseen ja niitä voi soveltaa myös muissa koiraharrastuksissa.

Opinnäytetyö on luettavissa kokonaisuudessaan täällä: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705178732>

Tulkin muistilista

1. Sijoittuminen ja työturvallisuus

- Ole näkyvillä, mutta samaan aikaan poissa muiden tieltä
- Pysy katsekontaktissa kuuroon sekä kuulo- ja puheyhteydessä kouluttajaan
- Käyttäydy kentällä rauhallisesti ja pidä etäisyyttä koiriin, jotta et luo ylimääräistä häiriötä
- Havainnoi myös ympäristöäsi ja varaudu eläinten arvaamattomaan käytökseen

2. Sanaston hallinta ja tulkkausratkaisut

- Viittomista on hyvä sopia yhdessä asiakkaan kanssa
- Lajin sanasto olisi hyvä olla päällisin puolin hallussa ennen tulkkaustilannetta
- Tutustu lajin välineisiin ja käyttötarkoituksiin
- Mieti, mitä on tarpeellista tulkata ja sovi siitä asiakkaan kanssa, esim. voit hyödyntää kouluttajan antamaa mallia suuntaamalla asiakkaan huomio kouluttajaan

3. Tulkin työskentelyolosuhteet

- Varaudu erilaisiin olosuhteisiin ja varustaudu niiden mukaan (säätilat ulkona ollessa ja sisätilojen vaatimukset)
- Huomioi kuuluvuus, ulkona ääni saattaa hävitä tuuleen ja sisähallissa meluun

4. Valmistautuminen ja substanssin hallinta

- Opettele ryhmäläisten (myös koirien) nimet ja viittomat etukäteen
- Käytä omaa harrastuneisuuttasi ja kokemustasi lajista hyödyksi!
- Hyödynnä eri tietolähteitä valmistautuessasi toimeksiantoon
- Ota selvää lajista eri tietolähteitä hyödyntäen, esimerkiksi katso lajiin liittyviä videoita YouTubesta
- Asiakkaan koiraan voisi olla hyvä tutustua etukäteen

5. Tulkin ammatillisuus

- Kysy rohkeasti jos et ymmärrä tai kuule
- Arvioi realistisesti, riittävätkö taitosi toimeksiantoa varten

- Reagoi nopeasti tilanteessa jos on tarvis
- Tee yhteistyötä kouluttajan ja viittomakielisen koiraharrastajan kanssa
- Älä anna keskittymisen herpaantua toimeksiannon aikana
- Tee työtä joustavalla ja positiivisella asenteella
- Pyydä aina ensin lupa koiran lähestymiseen ja silittämiseen!

Kouluttajan muistilista

1. Tulkin rooli ja tehtävät

- Tiedosta, mitä tulkin tehtäviin kuuluu (tulkki ei esimerkiksi pidä koiria kiinni tai ohjaile tilanteen kulkua)
- Voit keskittyä omaan työhösi, tulkki hoitaa kielen välittämisen
- Huomioi, että kommunikoinnissa on viive tulkkauksesta johtuen

2. Katsekontakti ohjeistaessa

- Kerro ensin ohjeet sanallisesti ja näytä sitten vasta kuinka toimitaan
- Pyri välttämään kesken suorituksen ohjeistamista, sillä kuuron katse on koirassa ja ympäristössä
- Voit kertoa kommentit suorituksesta myös jälkikäteen

3. Kouluttajan toiminta

- Voit opetella muutamia viittomia, jotta pystyt suoraan ohjaamaan viittomakielistä harrastajaa tarpeen tullessa (esimerkiksi tilanteen pysäytys nopeasti)
- Huomioi, että lukupuhuntaa on hankalampi tulkata
- Puhu suoraan viittomakieliselle harrastajalle
- Selitä käyttämäsi käsitteet tarvittaessa
- Huomioi äänenkäyttösi tilassa, jossa koulutus järjestetään
- Varaudu etenkin teorialuentoja ennen tulkkien materiaalipyyntöihin

4. Tulkin sijoittuminen

- Huomioi tulkin paikka
  - o Tulkkia saa ohjata sijoittumisen kanssa, ettei tulkki ole kenenkään tiellä tai häiritse kenenkään työskentelyä
- Koirat saattavat jännittää tulkkia ja se voi vaikuttaa niiden käyttäytymiseen

Viittomakielisen harrastajan muistilista

1. Tarkat ennakkotiedot tilauksessa tai ennen tilanteen alkua

- Tietoa lajista
- Mitä kyseisellä koulutuskerralla tehdään
- Millä tasolla harrastetaan
- Vaikuttaako koulutuksessa jokin koulutusideologia
- Onko tilanne sisällä vai ulkona

- Toimitaanko koulutuksessa ryhmässä vai yksitellen
- Onko koulutuksessa teorialuento
- Tarkat osoitetiedot paikasta, mahdollisesti reittiselostus
- Omat toiveesi tulkkauksilanteeseen liittyen sekä harrastuskokemuksesi
- Koiran perustiedot: nimi, ikä rotu
- Mahdollisesti tietoa muista osallistujista ja koirista
- Mahdollisesti koirasi kanssa käyttämäsi käsimerkit, joita tulkin tulisi välttää tai joita tulkki voi hyödyntää
- Tietävätkö muut ryhmäläiset tulkkauksesta ja ovatko he tottuneet siihen
- Kouluttajan yhteystiedot

2. Yhteistyö tulkin ja kouluttajan kanssa

- Voit ohjeistaa kouluttajaa tulkkaukseen liittyen
- Ohjeista tulkkia sijoittumisen kanssa
- Anna tulkille tilanteessa uudet tai puuttuvat viittomat ja selitä asioita kärsivällisesti, jos tulkki ei ymmärrä
- Anna tulkin rauhassa tutustua koiraan etukäteen
  - o Tulkki ei välttämättä ole tottunut koiriin ja tulkin läsnäolo saattaa vaikuttaa koiran käytökseen